

Verohallinto

VH/1136/00.01.00/2020

Rekisteröityneen säilyttäjän velvollisuudet ja vastuut

Säilyttäjaketjun sisäinen vastuunjako sekä velvollisuudet kaipaavat vielä täsmennyistä

Finanssiala ry (FA) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntomme Verohallinnon ohje-luonnoksesta koskien rekisteröityneen säilyttäjän velvollisuuksia ja vastuita. Lausun-tonamme esitämme seuraavaa:

1 Yleisesti ohjeistuksesta

Ohjeistus koskee vaikeasti hahmotettavaa asiakokonaisuutta. Ohjeen luettavuutta ja sääntelyn hahmottamista parantaisi, jos osingonmaksumenettely ja vastuukysymykset selvennettäisiin kaaviokuvilla sekä esimerkeillä säilytysketjusta ja erilaisista tilanteista. Erityisesti tilanteet, joissa säilytysketjussa on sekä rekisteröityjä että rekisteröitymättömiä säilyttäjiä (rekisteröitymätön säilyttäjä on ketjussa rekisteröityneiden säilyttäjien välissä), on syytä käydä seikkaperäisesti läpi, koska tällaisiin tilanteisiin liittyy tällä hetkellä paljon epäselvyyttä. Tulkinnanvaraisuudet ja epäselvyydet taas tulevat lopulta tarkoittamaan sitä, etteivät säilyttäjät tällaisissa tilanteissa tule ottamaan vastuuta verosta.

Yleisesti suomalaiselle finanssialalle merkityksellinen on tieto tilinhoitajien vastuusta ja tilinhoitajilta edellytetystä menettelystä. Ohjeessa puhutaan nyt vain säilyttäjistä, mikä on toki siinä mielessä perusteltua, koska sääntely koskee rekisteröityneitä säilyttäjiä. Tämän hetkinen oletus lienee, että suomalaiset tilinhoitajat tulisivat olemaan rekisteröityjä säilyttäjiä, tosin on myös mahdollista, että tilinhoitajat eivät rekisteröidy. Kun läh- tökohtana on, että verosopimuksen soveltumisen ja siihen liittyvät varmistukset (ml. itse annetun ilmoituksen luotettavuuden varmistamisen) tekee osingon saajaa lähinnä oleva rekisteröity säilyttäjä, ei toisin sanoen tilinhoitajalla (silloin kun se ei ole osingon- saajaa lähinnä oleva rekisteröity säilyttäjä) ole tähän liittyvissä velvoitteissa erillistä roolia eikä myöskään ylimääräisiä velvoitteita. Tämä tulisi selvyden vuoksi todeta erikseen ohjeessa.

2 Yksilöityjä huomioita

- Osiossa 3.1.1 todetaan seuraavaa: *”Jos loppusaajatiedot toimitetaan säilyttäjälle osingonmaksuvuoden aikana, osingon perintää voidaan oikaista osingonmaksu- vuoden loppuun asti luvussa 3.5 kuvatulla tavalla.”*
 - Tässä kohdin lienee kirjoitusvirhe, **korjattuna** tähän: Jos loppusaajatiedot toimitetaan säilyttäjälle osingonmaksuvuoden aikana, **lähdeveron** perintää voidaan oikaista osingonmaksuvuoden loppuun asti luvussa 3.5 kuvatulla tavalla.
- Osiossa 3.1.2, teksti: *”Osingonsaajan itse annetun ilmoituksen on oltava riittävän luotettavasti dokumentoitu ja johdonmukainen säilyttäjän hallussa olevien muiden osingonsaajaa koskevien tietojen kanssa. (lähdeverolain 10 b §:n 4 momentti)*

Verohallinto on antanut ohjeen Osingonsaajan itse antama ilmoitus ja sen luotettavuuden todentaminen.”

- Ohjeluonnoksessa ei ole tarkempaa ohjeistusta rekisteröidyn säilyttäjän huolellisuusmenettelystä itse annettuun ilmoitukseen liittyen. Tämä on ymmärrettävää, koska asiasta tulee olemaan oma erillinen ohjeensa. FA näkee, että itse annettuja todistuksia koskevan ohjeen mukaisesti velvoitteisiin ja prosesseihin tulee kuitenkin viitata selkeästi osana säilyttäjän velvoitteita. Selvyyden vuoksi ”Rekisteröityneen säilyttäjän velvoitteet ja vastuut” -ohjeessa onkin syytä todeta, että rekisteröityneen säilyttäjän tulee varmistaa itse annetun ilmoituksen luotettavuus ohjeessa ”*Osingonsaajan itse antama ilmoitus ja sen luotettavuuden todentaminen*” kuvatulla tavalla. Pelkkä yleinen maininta toisesta ohjeesta voi aiheuttaa sen, että rekisteröityneen säilyttäjän huolellisuusmenettelyn merkitys ja tarkka sisältö jäävät tämän ohjeen lukijalle epäselviksi.
- Osio 3.2, Ilmoittaminen/loppusaajatiedot: VML 15 e § mahdollistaa loppusaajatietojen ilmoittamisen joko siten, että osingon saajaa lähinnä oleva rekisteröity säilyttäjä ilmoittaa ne suoraan Verohallinnolle tai sitten niin, että rekisteröity säilyttäjä toimittaa tiedot maksajalle (liikkeeseenlaskijalle), joka ilmoittaa ne Verohallinnolle. Nämä vaihtoehdot on mainittu myös säännöksiä koskevassa hallituksen esityksessä HE 282/2018 (s. 22, osio 3.2.5). Ohjeluonnoksessa on kuitenkin käsitelty vain rekisteröidyn säilyttäjän ilmoittamista suoraan Verohallinnolle. Ohjeessa tulisi käsitellä menettely, velvoitteet ja vastuut myös niissä tilanteissa, joissa maksaja ilmoittaa loppusaajatiedot Verohallinnolle.
- Osio 3.5.3: Osiossa ja esimerkissä 3 kuvatussa quick refund -menettelyssä näyttäisi edellyttävän, että osingonsaajaa lähinnä oleva rekisteröity säilyttäjä antaa korjaustiedot suoraan maksajalle. FA toivoo täsmennettävän, koskeeko tämä menettely myös tilanteita, joissa maksajan ja osingonsaajan välissä on osingonsaajaa lähinnä olevan säilyttäjän lisäksi yksi tai useampi rekisteröity säilyttäjä? Tämä ja menettely muutenkin tulisi selventää esimerkin yhteydessä esimerkiksi kaaviokuvalla.
 - FA myös korostaa, että muutoinkin esimerkin 3 virkkeessä ”*Säilyttäjä saa myöhemmin maksuvuoden aikana osingonsaajalta hänen yksilöintitietonsa, oikaisee perintää 15% lähdeveroksi ja antaa tiedon eteenpäin maksajalle ennen maksuvuoden päättymistä.*” olisi syytä selventää, mitä nimenomaista tietoa osingonsaajasta toimitetaan ja mille taholle.
- Osio 3.5.4: Ohjeistuksessa todetaan seuraavaa: ”*Rekisteröityneensäilyttäjän tulee korjata antamassaan vuosi-ilmoituksessa olevat virheelliset tiedot omaaloitteisesti ja mahdollisimman pian. Mikäli lähdeveroa on peritty liikaa, voi osingonsaaja hakea liikaa perittyä lähdeveroa takaisin palautusmenettelyn kautta. Verohallinto käsittelee hakemuksen vasta maksuvuoden jälkeen*”
 - Ohjeistuksesta saa tältä osin kuvan, että säilyttäjän tulisi osingonsaajan tekemän palautushakemuksenkin yhteydessä korjata vuosi-ilmoituksen tiedot. Selvyyden vuoksi, tässä kohdin tulee todeta, ettei tällaista velvoitetta säilyttäjällä tässä tilanteessa ole.
- Osion 6.1 teksti: *Rekisteröitynyt säilyttäjä voi valita, ottaako se verovastuun osinkojen lähdeverosta osingonmaksuhetkellä tai maksuvuonna myöhemmin*

ilmoittamalla maksajalle tai toiselle rekisteröityneelle säilyttäjälle ottavansa kyseessä olevista osingoista lähdeverolain tarkoittaman verovastuun. Maininta verovastuun ottamisesta toistuu useissa muissakin ohjeluonnoksen kohdissa esim. osioissa 6.2 ja 6.3.

- FA huomauttaa, että jää hyvin epäselväksi, mitä verovastuun ottamisella tai valitsemisella tarkoitetaan tässä yhteydessä. Käsityksemme mukaan vastuu perimättä jääneestä lähdeverosta syntyy lähdeverolain 10 c.2-3 §:n mukaisesti, kun rekisteröity säilyttäjä on joko ilmoittanut osingosta perittäväksi maksimiprosentteja pienemmän lähdeveron tai antanut tai välittänyt vuosi-ilmoitustiedot kysymyksessä olevasta osingosta. Vastaavasti vastuu myös poistuu, jos tietoa ainoastaan välitetään saman sisältöisenä kuin edelliseltä rekisteröityneeltä säilyttäjältä saatuna.
- Vai tarkoittaako verovastuun ottaminen jotakin muuta esim. rekisteröityneen säilyttäjän jonkinlaista määrämuotoista ilmoitusta/sitoumusta joko liikkeeseenlaskijalle tai ketjussa seuraavana olevalle rekisteröityneelle säilyttäjälle? Jos verovastuun ottamisella tarkoitetaan jotakin erillistä määrämuotoista sitoumusta, tulee tämän sitoumuksen muoto, antamistapa ja vaikutukset ohjeistaa tarkemmin. Vastaavasti tulee myös avata, mikä tällaisen sitoumuksen merkitys on suhteessa lain mukaiseen verovastuuseen.
- Osio 6.2: *Rekisteröityneen säilyttäjän on myös aina varmistettava, että sen kautta tietoja toimittava säilyttäjä kuuluu osingonmaksuhetkellä säilyttäjärekisteriin. Mikäli säilyttäjä ei ole rekisterissä, katsotaan rekisteröityneen säilyttäjän ottaneen kyseessä olevat osingonmaksutiedot vastuulleen, ellei osingonsaajaa lähempänä oleva rekisteröitynyt säilyttäjä ole osoittanut ottaneensa vastuuta.*
 - FA näkee, että tämä tulisi selventää esimerkillä ja kaaviokuvalla. Vastaavasti kuin edellä kuvattuna tässä kohdin on myös epäselvää, mitä tarkoitetaan verovastuun ottamisella.
- Osiossa 6.3 todetaan: *”Rekisteröitynyt säilyttäjä voi myös joutua osoittamaan Verohallinnolle vastuun siirtyneen toiselle rekisteröityneelle säilyttäjälle, jos rekisteröityneiden säilyttäjien vuosi-ilmoitustiedot ovat ristiriidassa keskenään. Rekisteröitynyt säilyttäjä voi tällöin osoittaa toisen rekisteröityneen säilyttäjän maksuhetkellä tai myöhemmin antamalla sitoumuksella, että tämä on ottanut kyseessä olevat osingot ja lähdeverot vastuulleen ja vapautuu näin itse vastuusta.”*
 - FA toivoo selkiytystä, mitä tässä tarkoitetaan peilaten lain mukaisiin vastuihin. Ylipäätään taas maininnat verovastuun ottamisesta voivat johtaa väärinkäsityksiin. Jälleen myös, mikä on tämä sitoumus, kenelle se annetaan ja minkä muotoisena?
- Osiossa 6.1 todetaan, että verovastuu rajautuu käytännössä 30 prosentin veron alle jääviin suorituksiin: *”Käytännössä siis rekisteröityneen säilyttäjän verovastuu liittyy tilanteisiin, joissa sen vastuulleen ottamista osingosta on peritty verosopimuksen mukainen alle 30 prosentin mukainen lähdevero tai veroa ei ole lähdeverolain 3 §:n mukaan suoritettu. Rekisteröitynyt säilyttäjä vastaa näissä tilanteissa lähdeverosta, joka on jäänyt perimättä sen laiminlyönnin vuoksi.”*
 - Samassa kohdassa todetaan myöhemmin: *”Rekisteröityneelle säilyttäjälle ei muodostu verovastuuta, jos rajoitetusti verovelvolliselle maksetusta*

osingosta on peritty 35 prosentin lähdevero.” Tämä vaikuttaa ristiriitaiselta edellä kuvattuun nähden ja FA toivoo ohjeessa selvennettävän vielä 35 %:n verovastuuta ottaen huomioon verovastuun rajautuminen ”käytännössä” alle 30 %:n veronpidätyksiin.

- Osiossa 7 ”Rekisteröitymätön säilyttäjä ja muu palveluntarjoaja”, todetaan seuraavaa ”*Säilytysketjussa voi toimia rekisteröitymättömiä säilyttäjiä palveluntarjoajan roolissa joko kahden rekisteröityneen säilyttäjän välissä tai rekisteröityneen säilyttäjän ja osingonsaajan välissä. Rekisteröityneen säilyttäjän on varmistettava, että osingonsaajat on tutkittu ja tunnistettu asianmukaisesti, osingonsaajien itse antamat ilmoitukset on kerätty oikein ja että rekisteröitymätön säilyttäjä on huolellisesti selvittänyt osingonsaajien oikeudet verosopimusetuihin. Sen vuoksi on suositeltavaa, että rekisteröitynyt säilyttäjä on tehnyt asianmukaiset sopimukset palveluntarjoajien kanssa.*”
 - Ohjeistuksen perusteella rekisteröitynyt säilyttäjä vastaa myös tilanteesta, jossa kahden rekisteröityneen säilyttäjän välissä on rekisteröitymätön säilyttäjä. FA toivoo erityisesti selkiytystä siitä, miten raportointi käytännössä toteutetaan tällaisessa tilanteessa?
 - FA myös huomauttaa, että käytännössä lienee harvinainen tilanne, jossa rekisteröitynyt säilyttäjä soveltaisi verosopimusperusteisia lähdeveroprosentteja rekisteröitymättömältä säilyttäjältä tulevien tietojen perusteella (sekä välitetyt tiedot että rekisteröitymättömän säilyttäjän omat asiakkaat). Todennäköisempää lienee, että vero peritään maksimiprosentin mukaan.
- Osio 7, rekisteröitymättömän säilyttäjän prosessien tarkastaminen: Sivulla 16 todetaan, että ”*Rekisteröitynyt säilyttäjä voi osoittaa huolellisuus- ja ilmoitusmenettelyidensä luotettavuutta TRACE Implementation Package:n (TRACE IP) mukaisen itsenäisen tarkastajan tekemillä raporteilla. Nämä huomioidaan rekisteröityneen säilyttäjän menettelyiden luotettavuutta arvioitaessa. Rekisteröitynyt säilyttäjä voi osana menettelyidensä luotettavuuden osoittamista esittää myös muut mahdolliset sisäiset ja ulkoiset tarkastusraportit, jotka kuvaavat rekisteröityneen säilyttäjän menettelyiden luotettavuutta.*”
 - Voiko rekisteröitynyt säilyttäjä vastaavasti suorittaa asiakkaidensa, jotka ovat rekisteröitymättömiä säilyttäjiä, veroprosesseja koskevia due diligence-tarkastuksia ja voiko näillä tarkastuksilla olla merkitystä arvioitaessa menettelyiden luotettavuutta? Jos kyllä, tuleeko tällaisissa tarkastuksissa noudata jotakin määrämuaotoa?
- Osio 8 Sanktiot: Osiossa käsitellään sanktioita rekisteröidylle säilyttäjälle. Ohje-luonnoksessa on toistettu lähdeverolain 10 c.4 §:n määräys, jonka mukaan rekisteröityneeseen säilyttäjään sovelletaan myös, mitä OVML:ssä säädetään seuraamusmaksuista sekä Verohallinnon määräämän veron maksamisesta ja muutoksenhausta (10 c §:n 2 momentin mukaisessa tilanteessa). Määräystä tulkittaneen niin, että osingon maksajalle ei määrätä maksamatta jääneen lähdeveron osalta viivästyskorkoa ja veronkorotusta. FA esittää, että tämä tulisi kuitenkin selvyiden vuoksi erikseen todeta ohjeessa.